

Fájdalomkút

Blattner Géza levele Párizsból Németh Antalnak

Az Országos Széchényi Könyvtár Kéziratgyűjteménye (Fond 63/665) 114 levelet őriz Blattner Gézától, mely Németh Antalnak íródott. Az első 1923. február 12-ei találkozásra való kérelem, melynek címzettje akkor a Magyarország szerkesztője. A bábjáték ügye barátsággá érleli a két huszonéves kapcsolatot, amely csak erősödik, amikor 1925-ben Blattner Párizsba távozott, s ott Arc-en-Ciel bábszínháza a francia bábtörténet jelentős művészi tettévé emelkedett. Blattner küzdelmes életükről, művészi küszködéseikről folyamatosan beszámolt az 1935-ben a Nemzeti igazgatójává kinevezett Némethnek. Akinek válaszevelei megsemmisültek a gazdag bábanyaggal együtt, midőn Blattner 1940-ben, az Összeomlás után Valencay-ba menekült a németek elől. Németh Antal inspirációjának is tudjuk, hogy Blattner Géza Az ember tragédiájának francia nyelvű előadásával 1937-ben a párizsi Világkiállításon aranyérmet nyerte. (A Hítel az elmúlt években Blattner Géza barátjáról, A. Tóth Sándorról szóló anyagaiban többször felidézte a művészi tettet.)

Az Idő tükre, hogy 1945 után távkapcsolatuk meg-megszakad, olykor el is némul az eszmecsere Blattner és Németh között. Az alább következő levél a Népművészeti Intézetbe címzett, mert Németh Antal a színháztól megfosztottan kegyelemkenyéren bábügyekkel foglalkozott. S az olvadás jele, hogy A. Tóth Sándor előadást tarthatott az intézetben az Arc-en-Ciel múltjáról, és Blattner Gézáról hazája hivatalosan tudomást vehetett. Az Ég titokzatos adománya, hogy Blattner Debrecen szülötte (1893. febr. 15.) utolsó lapját 1967. július 3-án Debrecenből írta. Őszi találkozásuk reményében tudatta: „Én pihenni maradok otthon.” Örökre maradt, mert július 27-én elhunyt. S a magyar és francia bábjáték kivételes művésze örökre a Nagyerdei temetőben pihen.

A levélben siratott Bartók-Kodály-tanítvány Harsányi Tibor, a Tragédia zeneszerzője a Montparnasse temetőben nyugszik.

Népművészeti Intézet
Budapest, I. Corvin tér 8.

A Fájdalomkút és a Mindent veszek című bábjátékra írt némajátékaim a franciaországi Valençay-i magányomban láttak napvilágot.

1944-ben és az akkori események súlyos forgotaga két irányba terelték gondolataimat. Az egyik Magyarország szenvedő állapota és a másik környezetem lenyűgöző hatása: a Loire menti kastélyok jelensége. Lépten-nyomon középkori emlékek.

Hatalmas padláslakásom, amit a városka vezetősége utalt ki részemre, sok jó barát, festő, szobrász, muzsikus találkozóhelye lett. Itt dolgozunk együtt, és minden igyekezetünk arra irányult: NEM LANYHULNI SOHA!

Így születtek a képek és a szobrok, egy-egy új dal és részemről új bábjátékdarabjaim.

Harsányi Tibor magyar zeneszerző barátom akkortájt szintén Valençay-ban bujkált. A város szélén kis kertes lakásban gyűltünk össze, hogy új szerzeményeit vagy a nagy muzsikusok halhatatlan mesterműveit hallgassuk.

A Fájdalomkút megzenésítése nagyon lelkesítette. Ez a pantomime a meg nem engedett, de mégis megtúrt titkos rádióhallgatásainak eredménye. Ezek a lopva hallgatott drámai percek kötöttek össze ahhoz az időkhöz fölüli Magyarországhoz, amitől végleg soha nem tudtunk elszakadni.

Élesen rajzolódott elém az otthoni szenvedés, és ugyanakkor a felszínre került sok otthoni emlék. Szülővárosom, Debrecen, a magyar falu. Mindezt ebbe a bábnémajátékba foglaltam össze, ahol szükségtelen a beszéd, ahol minden mozdulatnak megvan a maga jelentősége.

Sajnos akkoriban nem vált valóra ennek a színre hozatala. A hátráló náci csapatok felgyújtották Valençay 52 házát, és ezek között első volt Harsányi lakása, ahol odaveszett mindene. Zongorája, készülő zeneművei, és így a Fájdalomkút is.

A felszabadulás elszakított egymástól. A kenyérgond, az újrakezdett harc mind késleltették a Fájdalomkút megszületését.

Most 10 év után éppen ezért rátok gondolok, akik otthon oly szépen dolgoztok a bábozás terén. Fogadjátok pártfogástokba szerény művemet, és ha alkalom adódna ezek színrehozatalára, úgy megnyugtat az a tudat, hogy munkám nem veszett kárba.

Egy és ugyanazon műsorban második a *Mindent veszek* megelőzhetné a *Fájdalomkút* előadását, és mindkét darab alkalmat adhatna egy lezárt játéktípus megteremtésére, ahol szorosan forr egybe a zeneszerző, a báb- és díszlettervező és főleg a játékos munkája, nem felejtve a rendezőt sem, akinek feladata meghatározni az egyes jelentek pontos időtartamát, még mielőtt a zeneszerző munkáját kezdené.

Boulogne sur Seine, 19. sept. 1954.

Blattner Gézátok

A levélszélén kézírással: „Három napja temettük el szegény Harsányi Tibort, aki egy Grimm meséhez »Le Petit tailleur« készített bábjátékmuzsikát, és amit háború előtt nagy sikerrel mutattunk be színházunkban. Legutóbb a Philips készített mikrobarázdás lemezt erről a bábjátékpantomimról. Ha akarjátok, megszerzem a lemezt.”

FÁJDALOMKÚT

Magyar legenda – Bábjátékra írta BLATTNER Géza

I. KÉP

Az árvalányhaj története – Később délibabos puszta

Szín: jobbról kút vályúval. A horizontos csillagos ég Göncölszekérrel.

A kis juhász bundájába burkolva a játékeszkán alszik. Mellette kutyája. A sötét éjszakát lassan a hajnalhasadás váltja fel, és az alig megvilágított színtéren a még csillagos háttérből élesen rajzolódik ki Árvácska légies alakja. Eszeveszett rohannással menekül gonosz mostohája elől. Ez sötétszürke, fellegszínű ruháját lobogtatva, seprőjével üti szegény Árvácskát. Menekülése közben földig érő aranyiszöke haját hullatja szanaszét a színen. Így háromszor körülsuhanják a színt, majd napfelkeltevel a csodálatos égi jelenség eltűnik, hogy helyet adjon a végeleáthatatlan pusztai tájnak. Hirtelen eltűnik a csillagos ég. Messze tanyák képe látható. Verőfény mindenütt.

A kis juhász lassan feltápáskodik. Csodálattal néz maga körül. A földön aranyiszöke hajhoz hasonló bokréták nőttek ki. A kis juhász pörge kalapja mellett Árvácska elhullajtott gyönyörű haja díszleg. Nem akar hinni szemeinek. Mintegy álomból kelve szeretettel simogatja meg az aranyiszöke virágbokrétákat, majd teendőjére eszmélve Burkus kutyáját botjával ösztökéli, hogy keresse

meg a nagy gombos szarvú bikát. Burkus bekergeti a színre a bikát, aki megjuhászodva a kis juhász mellé telepszik.

Messziről szegény piros szoknyás leányzó lép a színre. Vállán botra kötött két vödör. Lassú ingadozással a kút felé tart. A bika felfigyel. A leányzó a kút ostorát kezdi leeresztetni a kút mélyére, mialatt a bika anélkül, hogy a botjára támaszkodó kis juhász látna, megkerülve ezt, támadásba megy át. Vad hajsza következik a kút körül, és csak a leány éles segélykiáltására fordul meg a kis juhász szemlélő helyzetéből, hogy segítségére siessen.

Erősen a bika szem közé néz, meghátráltatja, mire ez szégyenkezve lehajtott fővel helyére telepszik. (a szín bal sarkába)

A kis juhász rá se hederítve a leányra, előbbi szemlélődő helyzetét veszi fel, és mozdulatlanul figyeli a tájat.

A még remegő leányzó nem tudja hogyan is köszönje meg a segítséget, no meg nem is mer a színen átmenni a kis juhász oldalára. Még ott van a bika. A kút mellett a leány, a szegény leány szomorú nótájába kezd.

Szegény leány dala:

Ides kedves juhász legény
Hogy köszönjem amit tevé
Megmentettél a bikátul
Szörnyűséges nagy halálbul
Mit tudjak én neked adni
Szegíny az én apám anyám
Szívem forró dobbanását
Fogadd tülem szegény juhász.

A kis juhász lassan megfordul figyelő helyzetéből, és még mindig botjára támaszkodva mozdulatlanul hallgatja a leányzó dalát.

Ez énekét befejezve fogja a két vedret, megtölti vízzel, és lassú imbolygással kifelé igyekszik. Pihenőt tartva megfordul, és keszkenőjével integet a kis juhász felé.

Lassú fordulással ugyanabban a helyzetben a kis juhász szemmel kíséri a leány minden mozdulatát, és csak a keszkenőintegetés után ad jelt magasra emelt pásztorbotjával, hogy megértette a célzást.

A leány eltűnte után hirtelen örömrivalgásba tör ki, majd a kutyával és a bikával kitáncol a színről.

KÖZJÁTÉK

A proscénium függönye összehúzódik. Háttérnek egyszerű szürke díszletzáró függöny.

Egy huszár asztalt cipel be a játékeszkára. Írószert rak rá. Behozza a mércét, és vigyázállásban tiszteleg a belépő katonarvosnak.

Egymás után jönnek a csenevész testű ficsúrok, akiket alkalmatlannak talál-
nak, majd a betyár, aki kidüllesztett mellel távozik. Most a kis juhász áll a mér-

ce alá. Alig hogy megüti a mértéket, de akit könyörgésre mégis bevesznek katonának. Fejébe huszársapkát nyomnak.

A huszár elhordja a berendezést.

II. KÉP ESTE A FALUBAN

Előtérben jobbról gémeskút. Kerek, kőrakásos alapépítménnyel. Balról szegény leány háza. Háttérben kis egyablakos parasztházikók. Később ezek mögött a feltűnő hold kedves képe. Virágzó fák. Kora tavasz.

Kezdetben a szín üres. Két-három turbékoló galamb tér haza. Egymásutánban érkeznek, elől a gúnár, utána 5-6 liba, aztán disznók, bárányok, tehenek, ökrök, bivalyok. Két pásztorgyerek ostorát pattogatja.

A tehén a szegény leány háza előtt megáll, mire ez beengedi az udvarra. Esteledik. A hold lassan feltűnik a házak mögött.

Jobbról megérkezik a kis juhász, fején parányi huszársapkával. Megáll a ház előtt, ahonnan a szegény leány ugyanazon dala hallatszik halk dúdolással, mint az első képben.

A leány kijön a tornácra. Arcát élesen megvilágítja a kedves hold. A kis juhász félrehúzódva hallgatja dalát, majd előrelépve ugyancsak dalban válaszol nékie.

Leány: Hol vagy te, jao juhász legény,
Szívem repes mindég feléd.
Megmentettél a halálból,
Dühös bika tapodástól.

Juhász: Itt van a juhász legény,
Nem feledi azt a szegényt.
Apja anyja zsellér fajta,
Minden gondom csügg ő rajta.

Leány: Maradj, maradj, juhász legény,
Jövök én már ides feléd.
Ketten leszünk, egy a helyünk,
Szépen aztán mi megférünk.

Juhász: Mi már ketten egyek leszünk,
Bánat, öröm, feles részünk.
Szívünk ígyen összeforrvá,
Mindhalálíg, örök porba.

Leány+Juhász: Jaj, Istenem, jaj, Istenem,
Császár engem nem kímél meg.
Jaz kezemben a béhívó,
Téged kedves szomorító.

Isten véled, gyöngyvirágom;
 Álmom, kincsem, édes párom.
 Messze mék el, visszagyüvök,
 Tarcsál mindig szüved fölött.
 Isten véled, isten véled,
 Itt leszek én mán az őszre.

KÖZKÉP énekkórussal

A széthúzódó proscénium függöny mögött sötétzöld háttérből nagy búsan előjön a kis juhász. Lassú egymásutánban eltűnnek a búcsúzó nyárfa, a tölgy, majd a szomorúfűz. Törzsükről lerí szomorú ábrázatjuk, és miután barátilag megölelték egymást, lombozatuk lehullik, hogy csak úgy száraz ággal menjenek ki a színről.

Juhász: Mengyek én, mengyek én,
 Messzire.
 Senki sem, senki sem,
 Sirat meg.
 Kenyerem a Profunt,
 Csákóm a császáré,
 Ides szip galambom
 Jao Istenem másé.

A Nyárfa: Ne sírj, kedves juhász komám,
 Nyárfa téged szeret biz ám.
 Rezgőfajta jaz levelem,
 Szeretőd az sohsem feled.

A juhász: Hogyne sírnék, juhász-komám, rezgő nyárfa.
 Eszembe jut az az árva;
 Rezgett az a bika előtt
 Amikor a vizet meré.
 Láttam útet, megszerettem,
 Életét ín megmentettem.

A tölgyfa: Ne sírj, kedves juhász komám;
 Tölgyfa téged szeret biz ám.
 Levelem a sapkád mellett,
 Császár visz el regimentbe.

A juhász: Hogyne sírnék te nagy tölgyfa,
 Császár éngem visz a hadba.
 Sohsem látom galambomat,
 Ki gondozza sírhantomat.

Szomorúfűz: Mit mondjak, mit mondjak,
Szegíny komám juhász,
Szomorú ficcfának
Nincs sok szava hozzád.
Messze innen mész el,
Vissza sem jössz talán,
Hűséges szép arád
Talán nem vár Terád.

A juhász
(örvendezve) Meglátom, meglátom,
Az én ides babám
Szabadságra gyüvök
Nemsokára talán.
Megölelem ütet,
Megcsókolom száját.
Nem lesz akkor bánat,
Nehéz szívem táján.

A VÁSÁR

Balról szegényes mutatványos bódé. Előtte cigány barna medvével. Jobbról deszkakerítés. Előtte öreg anyóka üveg szív instrumentumával, amit ha megérintenek, vérvörös folyadék bugyog benne. Mellette csörgő perselyével béna honvéd. Ő az erőmérő tulajdonosa. Ha ráütnek fakalapáccsal a tőkére, egy nyíl röppen fel a mércén. Háttérben vásárosok sátra: mézeskalácsos, papucsáros, vásznas. Ezek előtt kezdetleges kétülékes hinta gyerekek részére. Mechanizmus a kötéllel van összekötve, amit egy fiatal húz le és fel.

A cigány botjával üti a taktust. Medvéje esetlenül táncol. Bódéja előtt a kis juhász (ezúttal huszárruhában, díszcsákóval a fején). A ficsúr két városi dámával és az öreg gulyás cifraszűrjében bámulják a medve táncát. Ennek végeztével átmennek a szín bal oldalára, és itt a ficsúr megpróbálja az üvegszívet bugyogtatni, ami alig hogy megmoccan, majd az erőmérő tuskójára üt, de ez sem szökik fel a magasba. Otthagyja a két dámát, hogy a háttérben levő mézeskalácsoshoz menjen. Ezalatt a kis juhász odamegy az üvegszívhez, kezébe veszi azt, mire ez megtelik vérvörös folyadékkal. Innen az erőmérőhöz megy, és olyat üt a kalapáccsal a tuskóra, hogy a nyíl teljesen eltűnik a magasban. A két dáma csodálattal bámulja hősünket, és közre véve beléje karolnak. A kis juhász erősen szabódik, és csak a két mézesbábuval visszatérő ficsúr közbelépésre szabadul ki a dámák karjaiból. Ezek állandóan visszatekintgetnek a kis juhászra, miközben a ficsúr mérgesen kiráncigálja őket a színről. A kis juhász széles jókedvében nagyot kacag rajtuk.

Ezalatt az egész jelenet alatt a háttérben levő hinta többé-kevésbé egyenletes ritmusban le és fel mozog. A két mozdulatlan mutatványos figura perselyét

zörgeti, majd egy fiatal, kendős parasztasszony érkezik a színre, és kiemeli a hinta kosarából a két gyereket, és kiviszi a színről.

Karcagi parasztasszony érkezik a színre. A kis juhász széles jókedvében a legnagyobb tükrös szívet leakasztja az asszony hosszú mézeskalácsos rúdjáról, és örömmel lóbálja azt.

Ezalatt a szín nagy sürgés-forgással átalakul lacipecsenyés sátorrá. Fialat menyecske serpenyőben sustorgatja az ízes pecsenyét. Egy szál cigány cimbalommal invitálja a sátron kívül báméskodó embereket.

A kis juhász az asztalhoz telepszik. A menyecske nagy kupa bort és fatányérost rak eléje. Dérrrel-durrall nagy hetykén belép a betyár. A cimbalmos csárdásba kezd. A betyár meglátja a csinos menyecskét, és észreveszi a kis juhász mézes szívet. Hirtelen mozdulattal azt elkapja az asztalról, és a menyecske nyakába akasztja, majd derékon kapva az asszonyt, hangos kurjongatással csárdást rop vele.

A kis juhász mérgesen forgolódik a táncoló pár körül, majd amikor megpillantja sátor bejáratánál az éppen belépő szűrös öreg juhászbojtárt, feléje rohan, és annak fokosát elkapva fenyegető mozdulattal távozik a sátorból. A még mindig táncoló betyárt kívülről lesi az elszámolásra.

MEGZAVART SZABADSÁG

Szín mint a harmadik képben, avval a különbséggel, hogy a táj őszbe vegyül. A házak között napraforgók száraz kórója. Téli almafa tele piros gyümölcscsel.

A szegény leány a kút előtt mos. Sulykolófával veri a nagy lepedőket. A ficsúr a háttér felől jön. Érdeklődéssel nézi a lány rengő csípőmozdulatát. Heves udvarlásba kezd, amire rá se hederít a leány. Majd át akarja ölelni, amire a háttérben feltűnik a kis juhász katonalakja nagy fene kardjával oldalán. Villámgyorsan odarohan, hogy kimentse babáját, és dühében olyat vág kardjával a ficsúr fejére, hogy az menten elterül a színen. A leány ezalatt a házukba rohan, ahonnan keserves zokogás hallik. A kis juhász egy ideig sajnálattal bámulja áldozatát, amikor a háta mögött két kakastollas csendőr jelenik meg, és két nagy golyót rakva kezére, elhurcolják a színről. A lány ezt látva kirohan a házból, és bánatában a kútba ugrik. A kis juhász ezt már nem látja, viszik a tömlöcbe.

Az egész táj vörös fényben úszik. Egy bugyborék hallatszik a kút mélyéről, majd utána egy darabig halálos csend. (függöny)

KÖZKÉP

A játékeszkán félholtan maradt ficsúr meg sem moccan, amikor megérkezik a rongyos csavargó. Először azt hiszi, hogy részeggel van dolga, és próbálja felültetni a ficsúrt, mire az visszaesik. Ugyanezt csinálja a kezével, a fejével, amire az nagyot koppan a játékeszkán. Majd fogja és megfordítja az élettelen bábút, amibe a mozgató ettől kezdve a kezét lassan belecsúsztatja, hogy életet

öntsön bele. A bábu lassan le és fel emelkedését a csavargó egy darabig csak nézi, de amikor az hirtelen fejét megrázva felül, a csavargó ész nélkül kirohan a színről. A ficsúr egyszer-kétszer a fejét a földhöz dörgöli, majd kótyagos imbolygással kikászálódik a színről.

A BÖRTÖNBEN

A kis juhász fehér-vörös csíkos rabruhájában szomorúan ül a börtönben. Az őr le és fel jár a rácsos ajtó előtt. Az egyetlen kis ablakon gyéren szűrődik be a napvilág. Kint újból tavasz van, és ennek a tavasznak az énekébe belevegyül a börtön nyomasztó levegőjének muzsikája, aminek ritmusát az őr ide-oda járó kopogása adhatná meg. Egyszerre csicsergő muzsika hallik. Szárnya alatt pecsétetes levéllel berepül a fecske. Az őr megpróbálja hessegetni, de amikor megpillantja a levelet, azt kiveszi a szárnya alól, és kezdi bontani. A fecske ezalatt csőrével kinyitja a börtön ajtaját, és leveszi a nagy béklyókat a kis juhász kezéről. Ez nem akar hinni szemeinek, csak amikor az őr kezdi kituszkolni, jön rá, hogy szabad. Az őr tisztelgése mellett, mint egy alvajáró, a kis juhász a fecske köreberepedése közepette lassan elindul szabadulása felé.

A VIRÁGOK KÉRELME

A kis juhász szakadtan, fáradtan érkezik a színre. Előtte nefelejcsbokor, árvácska, tulipán. Eszébe jut kedvese. Lehajol, hogy a virágokat leszakítsa, de ezek kérik, hogy ne bántsa őket. A kis juhász üres kézzel szomorúan távozik. (Lásd a dalok szövegét.)

Juhász: Szabad vagyok, szabad.
Fáradt az én testem.
Tüskebokor, csalány
Tépázott meg engem.
Sebaj kedves babám
Meglátlak én Tigid
Szívem meg nem reped
Boldog leszek véled.
(lehajlik az árvácskáért)

Árvácska: Ne nyúlj hozzám, juhász
Zsenge az én testem
Árva a te babád
Rövid az én éltém
(lehajol a tulipánért)

- Tulipán: Ne nyúlj hozzám, juhász
Szebb így az én éltem
Piros tulipánnak
Hervadás a vége.
(lehajol a nefelejcsért)
- Nefelejcs: Ne nyúlj hozzám, juhász
Halványkék a ruhám
Babádnak szíp teste
Kút feneke mélyen.
- Juhász: Mit mondjak, virágok
Kétség az én éltem
Gyilkoltam, szenvedtem
Nem hiába tettem.
Hogy nincs nékem arám.
Nem lehet az mégsem
Űz, hajt a szerelem
Hadd látom meg űtet.

FÁJDALOMKÚT

Szín mint a második és ötödik képben avval a különbséggel, hogy újból tavasz van, de a kút környékét gaz nőtte be, és ezúttal a szín közepén van. Ezáltal a szegény leány háza csak részben látható, a háttérben fekete szántóföldekkel.

A megtépett ruhájú kis juhász megérkezik a késő délutáni órákban. A szegény leány ablakán kopogtat, amire halk hívószó zendül a kút mélyéről. Egyszer, kétszer megismételve, a hívószó intenzitása mindinkább erősödik. A kis juhász a kúthoz megy, belenéz, és onnan hívja babáját, miközben a kút lassan emelkedik úgy, hogy már alig tudja elérni (vagy esetleg lesüllyed), és kétségbeesve próbál belekapaszkodni, ámde fáradt, kimerült teste ráhanyatlik a kút szájára, és lassan belecsúszik a mélységbe. Eközben a vadrózsabokor kezd a kút köré csavarodni, a hívószó a két lélek egymásra találása után örömdallamba megy át, és végül ott áll a magas vadrózsával teleszótt FÁJDALOMKÚT.

Az élet elpihen. Háttérben a nyugvó napban a paraszt ekét vontató lovát hajtja ki a színről.

VALENCAY. Május 12. 1944.

FRANCE

(OSZK Kézirattár F63/6775)

BLATTNER GÉZA
(1893–1967)

Családja Svájcból szakadt Magyarországra, ő maga Debrecenben született éppen 75 esztendővel ezelőtt, 32 éves kora óta Párisban élt, és most van egy éve, hogy szülővárosába érkezvén látogatóba, hirtelen meghalt. Ez a folyton tevékeny, alkotó művész, aki Blattner Géza volt, most a sors kifürkészhetetlen akaratából a nagyerdei temetőben nyugszik, hatalmas öreg fenyőfák tövében.

Negyvenkilenc esztendővel ezelőtt találkoztam először e nyugtalan és nyugtalanító művész elbűvölő alkotásával, a wayang-játékkal, amely első kísérlet volt Európában a hagyományos bábjátékelőadási módokkal szemben új kifejezőképességet kölcsönözni ennek a különleges „kisművészetnek”, a bábjátéknak. Három évvel utóbb, 1922-ben kezdődött barátságunk, mely a nagy földrajzi távolság ellenére a viharos évtizedek során tartott, és a temetésen vett búcsú óta sem szakadt meg.

Mi volt a titka egyéniségének, amely mindenkire vonzást gyakorolt, aki csak szereti a művészetet, és megismerte őt? Talán gyermekien közvetlen és az álművészek féltékenykedését, fél- és negyedtehetségek irigységét, intrikáit nem ismerő, mindenkinek csak adni akaró, mindenkit segítő, pózmentes embersége. Örökké tevékeny volt, mindig újabb és újabb tervek serkentették alkotó képzetét, soha nem becsülve le semmit, ami esetleg hasznosságot is adhat a művészkedésnek. Grotosz festői fantáziája és iparművészkedni szerető hajlama szerencsésen ötvöződött e század első évtizedeiben sokak által még lebecsült, théátrális megnyilatkozás, a bábjátékalkotás tevékenységében. Termékeny és termékenyítő ötletgazdagságát nemcsak a páratlan magyarországi kezdeményezés hirdeti, hanem az a meghitt, szeretetteljes „epiteton ornans” is, amit párisi esztétikusok adtak Blattner Gézának: „a modern francia bábművészet atyja”.

Az, hogy szülővárosának bábosai kegyelettel őrzik és ápolják sírját, nemes tett, de talán nem elég meghálálni emlékének, amit e művészet művelőinek, barátainak és híveinek adott. Életművének mélyebb és teljesebb ismeretére is szükség lenne.

Budapest, 1968. június hó

Németh Antal